

14 ITSASPEKO BIZITZA

14. GJHren bidez itsasoan dagoen bizitza babestu nahi da, biodibertsitatearen galera ekidinez, itsas baliabideak modu jasangarrian erabiliz garapen jasangarriari begira, horretarako itsasoko jardueraz gain lehorrekoak ere kontutan izanik.

Horretarako ondorengo arloak lantzen dira...

1. Itsas eremu eta kostalde naturalaren balioa
2. Itsasoaren kutsadurak, bai itsasoko jarduerengatik sortutakoak baita lehorrekoengatik ere: aisialdia, plastikoak, tratatu gabeko urak, sustantzia kimiko kutsakorrek eta eremu degradatuak
3. Babestutako itsas eremuak eta kostaldea eta hauen kudeaketa
4. Bainatzeko urak eta hondartzaren kudeaketa
5. Herritarrak itsas kutsaduraren gainean sentsibilizatzea

ZEIN PUNTUTAN DAGO ZARAUTZ?

Zarauzko itsas eremu naturala

Zarautz kostaldean kokatutako udalerria izanik, bertako **ekosistemek, hala nola hondartzak, estuarioak, duna-sistemak eta itsas labarrak**, batez ere kultura zerbitzuak eskaintzen dizkiote udalerrinari, hala nola, aisia, hezkuntza, estetikoak... Ekosistema hauek biodibertsitate eta natura aldetik ere garrantzitsuak dira, izan ere, hegazti migratzaileen atseden leku edota arriskuan dauden hainbat landare espezieen bizileku ere badira.

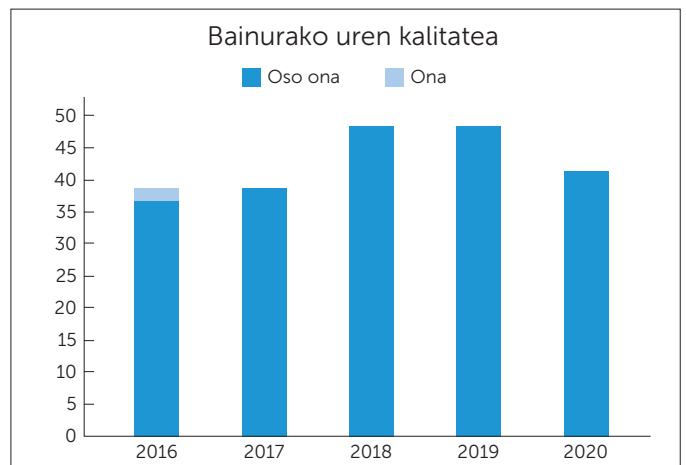
Iñurritza eremuan Uraren Euskal Agentziaren (URA) **lurrazpiko uren kalitate kontrolerako laginketa puntua** dago. Egiten diren azterketen arabera ur hauen **egoera kimikoa ona**. Hala ere, sulfato eta kloruroen eduki altuak erakusten ditu puntu honek, baina Iñurritzaren kasuan jatorri naturalekotzat hartzen dira eta itsasoaren eraginarekin lotzen dira.

Itsasoko egoera ekologiko eta kimikoaren jarraipena egiteko ere, URAk bi estazio dauzka Zarautz inguruan. Estazioetako batek egoera orokorra ona baino txarragoa agertu du azken hiru urteetan. Ur-masa honen presio-iturri nagusiak Zarauzko itsaspeko isurbideak izan dira.

Pertsonen aisiarako itsasoa ere ezinbestekoa da Zarautz bezalako udalerrri batean. Horregatik, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak neurtu eta kalifikatzen egiten du **bainurako uren kalitatea**, eta udalak sorosleen bitartez hondartzako erabiltzaileei jakinarazten die.

Datuak hiru puntutan hartzen dira eta azken bost urteetan egin diren langinketa guztietan bainurako urek kalitate oso ona erakutsi dute orokorrean.

Iturria:Zarauzko Udala

Zarautz 2030 Plan Estrategikoa

Itsas eremuan eragiten duten faktoreak: itsasokoak bertakoak baita lehorrekoak ere

Nahiz eta gaur egun Zarautz inguruko itsasoak egoera nahiko ona azaltzen duen, kostaldeko urak etengabe hondatzen ari dira kutsaduraren ondorioz, eta honek eragin negatiboa dauka ekosistemen eta biodibertsitatearen funtzionamenduan, baita eskala txikiko arrantzan ere. Gainera, lehorrean burutzen diren jarduerak eragin zuzena dute itsasoko eta honi lotutako bizitzan, kutsadura- eta presio-iturri asko lehorretik bait datoz, izan ere, itsasoko eta kostako kutsaduraren %80a gutxi gorabehera, lurreko eremuan sortzen da. Zarautzen aurki daitezken **kutsadura- eta presio-iturriak** ondorengoak dira:

- Kostaldearekin lotutako **aisialdia** orokorrean.
- Lehorretik datozen **hondakinak, batez ere plastikoak**: Mota honetako zaborrak jarduera desberdinek sor dezakete, hala nola, jaiak ospatzea (adibidez Euskal Jaia), botiloioa egitea, taberna eta jatetxeetako terrazen jardura,... Gainera, erreken inguruan baratzak eta utzitako industriagune zaharrak daude.
- **Tratatu gabeko hondakin urak**: Udalerrian oraindik badaude euri urak eta ur zikinak elkarrekin doazen sektoreak eta euri asko egiten duenean araztegiak ez du beharrezko gaitasunik ur guzti horiek tratatzeko, beraz, tratamenduaren kalitatea jaitsi egiten da.
- **Sustantzia kimiko kutsakorrak**: Errotaberriko saneamendu sarea gaur egun ari da osatzen. Hala ere, industria-guneetatik batzuetan egiten dira isuriak, urtean 3-4 isurketa gertatzen dira (pintura, gasoila, erregaia...). Isuri hauen eragileak detektatzeko protokoloak badaude eta espedienteak irekitzen dira URaren bidez.

Zarauzko Golf Zelaiaren eremua **Gipuzkoako Eremu Degradatuen Inbentarioan** barneratuta dago (Gipuzkoako Ingurumen eta Obra Hidraulikoetako Departamentua).

Itsas eremuaren eta kostaldearen kudeaketa eta sentsibilizazioa

Udalaz gaindiko erakundeek Zarautzeko kostaldeko hainbat eremu babestuta dauzkate eta Udalak, **Zarauzko Hiri Antolamendurako Plan Orokorren** bidez (ZHAPO), eremua hauek ere bereganatu ditu babes bereziko kategoria moduan.

Iturria: Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco.
geoEuskadi.

Hondartza izanik diziplina anitzeko tokia eta aisialdirako eremu garrantzitsuenetako bat, udalak honen ingurumen kudeaketa egiten du kutsadurari aurrea hartzeko eta erabiltzaileen ingurumenarekiko jarrera hobetzeko. **ISO 14001 eta EMAS** agiriak eskuratuta ditu, eta hauen bidez hobekuntzak txertatzen ditu kudeaketan.

Aisialdiarekin lotuta ere Zarauzko **Eratzun Berde Urdina (EBU)** aipatu behar da, bertan daude barneratuta hondartza eta lñurritzako biotopoa. Bere helburuen artean dauka zarautzarren inplikazioarekin biodibertsitatearen eta balio handiko natura-guneak kontserbatzea, horien artean kostaldeko guneak. Honen kudeaketa, mantenua eta jarraipena egiteko pertsona bat dago kontratatuta udalean. Eremu honetan bisita gidatuak egiten ditu udalak, eremuetan panel informatiboak ezarrita ditu eta herritarrei zuzendutako kanpainak ere egiten ditu (udalerriko eragileekin elkarlanean askotan).

Lurreko eremutik etor daitekeen kutsadurari dagokionez, batez ere hondakin plastikoak dira itsasora iristen direnak. 2016az geroztik eremu lauetan **erreka garbitzeko zerbitzu** bat jarri zuen martxan udalak eta 2022tik aurrera, **hezeguneen garbiketa ere barneratu** dago zerbitzuan, eta erreka gain **Biotopoa eta Irita** hezegunea ere garbitzen dira.

Udala, **plastikorik gabeko herria** kanpaina bultzatzen ari da, herritarrak plastikoen erabilerak itsasoan duen kalteaz sentsibilizatzeko. Horretarako hainbat ekimen jarri izan dira martxan: **#traolan ekimena**; erakusketa eta informazioa banaketa, hondartza garbiketak, sare egindako poltsen eta poltsa biodegradagarrien banaketa, **"Kantauri Fest" ekitaldia** *plastikorik gabeko itsasoa nahi dugu* lelopean; moda desfilea, tailerrak, performancea, eta **Itsasoa hemen hasten da, mesedez, ez bota ezer** ekimena, non estolderia ahotan mezu hori jarri den herritarrak sentsibilizatzeko.

EKIMEN ESANGURATSUAK

1.

Hondartzaren ingurumen kudeaketa

Hondartza elementu garrantzitsua izanik Zaurutzen eta eremu oso bisitatuarekin batez ere udan, hondartzaren kutsadurari aurrea hartzeko eta erabiltzaileen ingurumenarekiko jarrera hobetzeko beharrezkoak diren baliabideak antolatzeko konpromisoa dauka eta hau ingurumen kudeaketara sistema bidez gauzatzen du, **ISO 14001** eta **EMAS** Europako Ekokudeaketa eta Ekoauditoria arauaren arabera.

2.

Eraztun Berde Urdina (EBU)

Zarauzko kostaldeko zein lehorreko hainbat interes gune lotzen dituen eraztuna da, hala nola, hondartza, Iñurritzako biotopoa, Iritako hezeguneak, Tejeriako haltzadia eta Garate-Santa Barbara. Honen helburu nagusia denen artean Zarauzko biodibertsitatea eta natura zaintzea da, horretarako ingurumen heziketa eta sentsibilizazio eginez.

3.

Plastikorik gabeko herria kanpaina

Kanpaina zabal honen baitan, herritarrak itsasoren kutsaduran sentsibilizatzeko hainbat ekimen burutu dira, hala nola, **#traolan**, **Kantauri Fest** eta **Itsasoa hemen hasten da** ekimenak.

4.

Errekak eta hezeguneak garbitzeko udal zerbitzua

Udalak erreken egoera ikusirik eta hauek itsasoan duten eraginaren jakitun izanik, hauen garbiketa egiteko zerbitzu bat jarri zuen martxan 2016. 2022an zerbitzu hau zabaldu egin da eta Biotopoa eta Irita hezegunea ere barneratu ditu zerbitzuaren baitan.